

Kulturdepartementet

Deres ref: 2011/02036 ME/ME1 EAB:elt

Ulovlig fildeling og andre opphavsrettskrenkelser på nett – endringer i åndsverkloven

Vi viser til departementets høringsbrev av 19. mai d.å.

Innledning

Norsk Redaktørforening (NR) er opptatt av å sikre opphavsmenns rettigheter til sine åndsverk, og at disse ikke krenkes eller utnyttes urettmessig. Sett i lys av de muligheter for slik utnyttelse som ny teknologi og nye formidlingsplattformer har skapt – da primært internett – mener vi derfor det er høyst betimelig at departementet har tatt initiativ til en revisjon av åndsverkloven, med sikte på å styrke opphavsmenns muligheter til å forfølge slike krenkelser.

Samtidig er det – slik departementet selv påpeker – en fare for at tiltak som ensidig tar sikte på å effektivisere forfølgningen av mulige brudd på opphavsretten vil kunne støte an mot andre grunnleggende prinsipper, som for eksempel informasjons- og ytringsfrihet. Det er primært dette aspektet NR ønsker å problematisere i vår høringsuttalelse.

Når det gjelder spørsmål om hvem som omfattes av begrepet ”rettighetshaver”, hvem pålegg om utlevering av opplysninger kan rettes mot, hvem man kan kreve opplysninger om og hvem pålegg om å hindre tilgang kan rettes mot, så viser vi til Kopinors høringsuttalelse. Vi støtter Kopinors innspill på disse punkter.

Departementets forslag til tiltak

Departementet har fremmet forslag til tre hovedtiltak i sitt høringsnotat:

- Adgang for rettighetshavere til å registrere og lagre ip-adresser som er benyttet til krenkelse av opphavsretter
- Tilgang til opplysninger om identiteten bak ip-adresser
- Adgang for rettighetshavere til å kreve at internettilbydere i visse tilfeller hindrer tilgang til materiale som krenker opphavsrett

NR har ingen innvendinger til departementets forslag om å gi rettighetshavere adgang til å registrere og lagre ip-adresser som er benyttet ved krenkelser av opphavsrett. Som departementet påpeker er slik registrering og lagring en forutsetning for å kunne forfølge omfattende og grove overtredelser av opphavsmannens rettigheter. Når det gjelder hvem som skal regnes som rettighetshaver, viser vi som nevnt til Kopinors høringsuttalelse.

Vi har heller ingen vesentlige merknader til forslaget om regulering av rettighetshavers adgang til å få utlevert opplysninger om hvem som står bak de aktuelle ip-adressene. Vi er imidlertid helt enige i at det må kreves domstolsbehandling av slike krav, og støtter det forslag til prosedyre og kriterier for domstolens interesseavveining som trekkes opp i forslaget til ny §56b.

Når det gjelder spørsmålet om hvem pålegg kan rettes mot og hvilke opplysninger som kan kreves utlevert, viser vi også her til Kopinors høringsuttalelse.

Som nevnt innledningsvis, vil tiltak som tar sikte på å slette eller blokkere innholdet på nettet kunne støte an mot prinsippet om informasjons- og ytringsfrihet. Departementet problematiserer dette i høringsnotatets punkt 3.2.4.1. NR er av den oppfatning at dersom en adgang til å pålegge blokkering og/eller sletting av innhold på nettet skal stå seg overfor Grunnlovens §100 og EMK art 10, så må tiltaket være meget presist. Det vil si at annet innhold enn det potensielt lovstridige i minst mulig grad bør berøres.

Departementet argumenterer med at forslaget om adgang til blokkering ikke rammes av forbudet mot sensur i Grunnlovens §100. Begrunnelsen er at det dreier seg om å blokkere tilgangen til materiale som allerede *er offentliggjort*. For det første bygger det på en lineær forståelse av publiseringsbegrepet som ikke uten videre passer på elektroniske plattformer. For det andre – og mer viktig – forutsetter argumentasjonen at man ikke foretar blokkeringer som i realiteten hindrer tilgang til materiale som vil bli publisert i fremtiden. Dersom det siste blir en konsekvens av blokkeringen, er det i aller høyeste grad et spørsmål om ikke sensurforbudet er i fare for å bli overtrådt.

Vi er derfor av den oppfatning av adgang til blokkering må ta utgangspunkt i at det er det spesifikke innholdet som krenker opphavsretten som skal sperres, mens annet materiale som utgangspunkt ikke skal berøres av tiltaket. Vi går ikke nærmere inn på de tekniske forutsetningene for de ulike modellene, men viser til at det naturlige utgangspunktet for avgjørelser som pålegger blokkering av innhold i strid med opphavsmannsrettigheter, bør være det som departementet i høringsnotatet kaller ”innholdsblokkering” (deep packet inspection).

Når det gjelder valg av prosedyre for å få blokkert innhold, støtter vi alternativ 2 (domstolsporet). Som det fremgår av vår (og departementets) argumentasjon er det åpenbart at blokkering av innhold i en fri informasjonskanal ikke er uproblematisk sett hen til informasjons- og ytringsfriheten. Desto viktigere er det at når slike midler skal benyttes, så må de være forankret i et rettslig og ikke et administrativt vedtak. Rett nok kan det innvendes at et administrativt vedtak kan bringes inn for domstolene. Vi er likevel av den oppfatning at systemet bør peke direkte på domstolene som behandlingsinstans. Det å stenge tilgang til informasjon som er gjort tilgjengelig, er i et samfunnsperspektiv et like dramatisk inngrep som det å utlevere abonnementsopplysninger knyttet til bestemte ip-adresser.

Behovet for å velge domstolsporet vil selvsagt bli enda tydeligere dersom departementet velger blokkeringsløsninger med et mer omfattende utgangspunkt enn den rene innholdsblokkeringen.

Oslo, 2011-09-30

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
ass. generalsekretær